ਜ਼ਾਕਿਰ ਅਬਦੁਲ ਮਿਰਾਜਕਰ
ਬਨਾਮ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ & ਹੋਰ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1125 ਦਾ 2022)
ਅਗਸਤ 24, 2022
[ਡਾ. ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਕਾਂਤ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ,1999 – ਧਾਰਾਵਾਂ 2(1)(ਡੀ), 3(1)(ਦੂਜਾ), 3(2), 3(4), 3(5), 18, 23 ਅਤੇ 427 – ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 1860 – ਧਾਰਾਵਾਂ 143, 147, 149, 395, 307, 353, 332, 155, 109, 324, 323 ਅਤੇ 427 – ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਜੂਆ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1887 – ਧਾਰਾ 4 ਅਤੇ 5 –ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰੋਹਿਬਿਸ਼ਨ ਐਕਟ 1949 – ਧਾਰਾ 65(ਈ) – ਬੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1951 – ਧਾਰਾ 37 – ਧਾਰਾ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ – ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ 'ਮੁੰਬਈ ਮਟਕਾ' (ਜੂਆ ਘਰ) ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ – ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮਟਕਾ ਘਰ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ – ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਟੀਮ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ – ਸਕਸ਼ਮ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਅਭਿਯੋਗ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ : (i) ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ.) ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 18(1) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ "ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਟ੍ਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੋਵੇਗਾ) ਅਤੇ (ii) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੈਧਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ:– (i) ਸ਼ਬਦ "ਰੈਂਕ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਐਸ.ਪੀ., ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ., ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ – (ii) ਧਾਰਾ 23(1)(ਏ) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ – ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਜੂਆ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਰਸਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀਜੇਕਰ ਉਹ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਜੂਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ – ਹੋਰ, ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ:1. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ “ਰੈਂਕ” ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ., ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ., ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਭ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ, ਇਹ ਉਸ ਅਸਾਮੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੈਂਕ ਬਾਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਲਗੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਿਸ਼ਠਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 63]

2. ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(a) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਕਸਰ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀਮਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉੱਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣਾ। ਹਰੇਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਪਰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(a) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ। ਸਕਸ਼ਮ ਅਥਾਰਟੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 72][201-D-G]

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਅਵੈਧ ਜੂਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਰਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੂਆ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਇਹ ਉਹ ਰਸਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਉੱਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਭਾਉਰਾਵ ਮੁਲਿਕ,
ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 835 ਦਾ 1974; ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ
ਪੰਜਾਬ (1994) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 569 : [1994] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 375; ਰਾਜ
ਰਾਜਸਥਾਨ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, (2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 601 : [2007]
11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 251; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਅਹਮਦ
(2013) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 17 : [2013] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 128; ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ
ਰਜ਼ਾਕ ਮੇਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2013) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.
1 : [2013] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1; ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ
(2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 73 : [2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 247; ਸੁਪਰੀਮ
ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ
(1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441 : [1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 659;
ਨਿਆਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1988) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 170 :
[1988] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 546; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤ
ਸੋਮਦੱਤਾ ਨਾਗਪਾਲ (2007) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 171 : [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ
473; ਵਿਨੋਦ ਜੀ. ਅਸਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2007) 3
ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 633 : [2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1023; ਕਵਿਤਾ ਲੰਕੇਸ਼ ਬਨਾਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 956; ਗੋਵਿੰਦ ਸਖਾਰਾਮ ਉਭੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, 2009 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਬੋਮ 770 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰਾਜ ਨਿਰੀਖਕ ਵਿਸਾਖਾਪਟਨਮ ਬਨਾਮ ਸੂਰਜ ਸੰਕਰਮ ਕਰ੍ਰੀ (2006) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 172 : [2006] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 229; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ (2009) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 649 : [2009] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 145; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਬੱਬੂ ਰਾਠੇਰ (2020) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 577 : 2020 (1) ਜੇ.ਟੀ 243; ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਹਰੀਦਾਲ ਸਿੰਘ, (2009) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 106 : [2009] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 559 – ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1994] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 375 ਪੈਰਾ 38 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2007] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 251 ਪੈਰਾ 40 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2013] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 128 ਪੈਰਾ 41 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2013] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 ਪੈਰਾ 41 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2002] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 247 ਪੈਰਾ 41 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1993] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 659 ਪੈਰਾ 47 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1988] 2 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 546 ਪੈਰਾ 62 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2006] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 229 ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 66

[2009] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 145 ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 67

[2009] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 559 ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਪੈਰਾ 68

[2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 473 ਪੈਰਾ 71 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2007] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1023 ਪੈਰਾ 73 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1125 ਦਾ 2022।

21.04.2020 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 3418 ਦੇ 2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1127, 1126, 1129, 1128 ਅਤੇ 1130 ਦਾ 2022।

ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਆਬਾਦ ਪੋਂਡਾ, ਸਿਧਾਰਥ ਲੁਥਰਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਰਾਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੰਦੀਪ ਸੁਧਾਕਰ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਸਾਜਿਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਮਹਾਤ, ਇਰਸ਼ਾਦ ਮਲਿਕ, ਮਿਸ ਬਾਨਸੁਰੀ ਸੂਰਾਜ, ਸਿੱਧੇਸ਼ ਕੋਟਵਾਲ, ਮਿਸ ਅਨਾ ਉਪਾਧਿਆਯ, ਮਿਸ ਮਾਨਿਆ ਹਸੀਜਾ, ਆਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਨਿਹਾਰ ਧਰਮਾਧਿਕਾਰੀ, ਅਕਸ਼ਤ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੀਜ਼ਾਨ ਹਸਮੀ, ਨਿਰਨਿਮੇਸ਼ ਦੁਬੇ, ਕੁਨਾਲ ਵਰਮਾ, ਮਿਸਿਜ਼ ਯੁਗਾਂਧਰਾ ਪਾਵਰ ਝਾ, ਸਵਾਪਨਿਲ ਵਾਘ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਨਾਇਰ, ਮਿਸ ਲਾਵਣਿਆ ਧਵਨ, ਸ਼ੀਜ਼ਾਨ ਹਸ਼ਮੀ, ਕੁਮਾਰੀ ਕਸ਼ਯਪ, ਰਿਤਿਕ ਗੁਪਤਾ, ਕੁਨਾਲ ਵਰਮਾ, ਅਤਮਰਾਮ ਐਨ.ਐਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਕੁਨਾਲ ਵਰਮਾ, ਮਿਸਿਜ਼ ਯੁਗਾਂਧਰਾ ਪਾਵਰ ਝਾ, ਸਾਲਵਾਡੋਰ ਸੰਤੋਸ਼ ਰੇਬੇਲੋ, ਸਵਾਪਨਿਲ ਵਾਘ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਕੁਮਾਰ ਨਾਇਰ, ਮਿਸ ਲਾਵਣਿਆ ਧਵਨ, ਮਿਸ ਦੀਪਤੀ ਆਰਿਆ, ਅਦਿਰਾਜ ਬਾਲੀ, ਰਿਤਿਕ ਗੁਪਤਾ, ਮਿਸ ਰਾਜਸ਼੍ਰੀ ਰਾਏ, ਆਨੰਦ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਨੇ ਰਾਏ, ਮੋਹਨੀਸ ਨਿਰਵਾਨ, ਮਿਸ ਰਿਤਿਕਾ ਗੌਰ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਰਾਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਨਹਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਮਿਸ ਮੋਹੁਆ ਸਿਨਹਾ, ਨਵਲੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਰਿਸ਼ਭ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਮਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ

ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਰਾਜਾ ਠਾਕਰੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰਾਹੁਲ ਚਿਤਨੀਸ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਆਦਿਤਯ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਜਿਓ ਜੋਸਫ, ਮਿਸ ਸ਼੍ਰੇਤਲ ਸ਼ੇਪਾਲ, ਆਕਾਸ਼ ਕਵਾਡੇ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਡਾ. ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸਮਗਰੀ

ਏ. ਤੱਥ ..... 3*

ਬੀ. ਮੁੱਦੇ ..... 8*

ਸੀ. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ..... 9*

ਡੀ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ..... 18*

i. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 1999 ਦਾ ਇੱਕ ਝਲਕ
..... 18*

ii. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ “ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ” ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ..... 22*

iii.ਐਮਸੀਓਸੀਏ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ..... 65*

ਏ. ਤੱਥ

1. ਅਭਿਯੋਗ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੋਰਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ‘ਮੁੰਬਈ ਮਟਕਾ’ ਚਲਾਇਆ। ‘ਮਟਕਾਸ’ ਨੂੰ ਸਾਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ, ਜੋ ਲੋਕ ਜੂਆ ਖੇਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨੰਬਰਾਂ/ਖੇਡ ਕਾਰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਸਟੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੱਕਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਨਤੀਜੇ ਨੰਬਰਾਂ / ਖੇਡ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਰੈਂਡਮ ਡਰਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣੇ ਹਨ

*ਸੰਪਾਦਕੀ ਨੋਟ : ਪੰਨਾ ਗਿਣਤੀ ਮੂਲ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।ਅਤੇ ਜੋ ਲੋਕ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕ / ਤਾਸ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਜਿੱਤਦੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੇਤਰਤੀਬ ਡਰਾਅ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਨੂੰ ਐਲਾਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁੰਬਈ ਮਟਕਾ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਅੰਕ ਐਲਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭੁਗਤਾਨ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇ।

2. ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਮਟਕਾ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਮਟਕਾ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਰਾਕੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋਖਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਜੁਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਹੋਰ, ਉਹ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ

ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਨ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 3722 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਮਰਾਟ ਕੋਰਾਨੇ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 3213 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜ਼ਾਕਿਰ ਮਿਰਾਜਕਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 3629 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਰਦ ਕੋਰਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜੋਖਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਧਨ ਨੂੰ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 3915 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰਲ ਸਾਵਲਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 4170 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਯੇਸ਼ ਸਾਵਲਾ ਨੂੰ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਰ ਲੋਕ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ ਮਟਕਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਯੋਜਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 3943 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਵਲਾ, ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਵਿਰਲ ਸਾਵਲਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਜਯੇਸ਼ ਸਾਵਲਾ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 6034 ਦੇ 2022 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜੇਂਦਰ ਦਵੇ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਅਤੇ ਸਾਵਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਰਕਮ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੂਏ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਸੰਪਤੀ ਖਰੀਦਣ ਦੁਆਰਾ। ਅਭਿਯੋਗ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਟਕਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਅਪਰਾਧੀ ਗਿਰੋਹਾਂ ਅਤੇ ਅੰਡਰਵਰਲਡ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

3. 8 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ, ਸਹਾਇਕ ਐਸ.ਪੀ., ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਨੇ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਇੱਕ ਜੂਏ ਦੀ ਅੱਡੀ ('ਮਟਕਾ' ਅੱਡੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ) 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ। ਇਹ ਅਭਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਸ਼ਮਾ ਮੁੱਲਾ, ਨਾਲ ਹੋਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੂਏ ਦੀ ਅੱਡੀ 'ਤੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਟੀਮ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

4. 2019 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 136 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ 18601 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 143, 147, 149, 395, 307, 353, 332, 155, 109, 324, 323 ਅਤੇ 427 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਜੂਆ ਰੋਕਥਾਮ ਅਧਿਨਿਯਮ 1887 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰੋਹਿਬਿਸ਼ਨ ਐਕਟ 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 65(e) ਅਤੇ ਬੌਂਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1951 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 37 ਅਤੇ 135 ਅਧੀਨ ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਦੇ ਪੀ.ਐਸ. ਰਾਜਾਰਾਮਪੁਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਦੱਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 1999 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(1)(f) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਹੈ।3 ਉਸਨੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1)(ii), 3(2), 3(4), ਅਤੇ 3(5) ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੁਪਰਡੈਂਟੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ4 ਨੇ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

5. 4 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ, ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ) ਦੇ ਅਭਿਯੋਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਆਈ.ਓ. ਨੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 173 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ/ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਧਾਰਾਵਾਂ 109, 120(B), 143, 147, 149, 155, 332, 353, 307, 395, 427 ਅਤੇ 420 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ., ਬੈਨਿੰਗ ਆਫ ਅਨਰੈਗੁਲੇਟਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਸਕੀਮਜ਼ ਐਕਟ 2019 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21(2), 21(3) ਅਤੇ 23, ਜੂਆ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰੋਹਿਬਿਸ਼ਨ ਐਕਟ 1949 ਦੀ ਧਾਰਾ 65(e), ਬੌਂਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1951 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 37 ਅਤੇ 135, ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(1)(ii), 3(2), 3(4), ਅਤੇ 3(5) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

6. ਕੁਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ (ਸਮਰਾਟ ਕੋਰਨੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਵਲਾ) ਫਰਾਰ ਹਨ। ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ) ਨੰਬਰ 3213 ਦੇ 2020, 3722 ਦੇ 2020, 3629 ਦੇ 2020, 3915 ਦੇ 2020, 3943 ਦੇ 2020 ਅਤੇ 4170 ਦੇ 2020 ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਬੌਂਬੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ] ਦੀ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ ਨਾਲ।

21 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ:

a. ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੂਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ, ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਜੂਆ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾਨ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

b. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਲੀਮ ਮੁੱਲਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਕੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਦਦ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ;

c. ਕੁਝ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫਰਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ;

d. ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23(1)(ਅ) ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਲਲੇਖਿਤ, ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23(2) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇ;

e. ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਕਾਬਲ ਕਬੂਲ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਰੈਂਕ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਬੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 25(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 136 ਅਧੀਨ ਪੁਕਾਰਿਆ। ਰਾਜੇਂਦਰ ਦਵੇ, ਨੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ. (ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ) ਨੰਬਰ 6034 ਦੇ 2022 ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ 11 ਅਗਸਤ 2021 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ ਨਾ ਦੇਣ ਸੰਬੰਧੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ:

a. ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਹਨ;

b. ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।

c. ਸੈਕਸ਼ਨ 21(4) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

B. ਮੁੱਦੇ

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੋ ਸਵਾਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਉੱਠਦੇ ਹਨ:

a. ਕੀ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

b. ਕੀ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

8. ਚੂੰਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

C. ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

9. ਮਿਸਟਰ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਮਿਸਟਰ ਸਿੱਧਾਰਥ ਲੁਥਰਾ, ਮਿਸਟਰ ਅਬਾਦ ਪੋਂਡਾ, ਮਿਸਟਰ ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਮਿਸਟਰ ਪ੍ਰਦੀਪ ਰਾਏ, ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਏ.ਐਨ.ਐਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਮਿਸਟਰ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ (ਮਿਸਟਰ ਅਬਾਦ ਪੋਂਡਾ ਦੁਆਰਾ ਸਹਾਇਤ), ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੀ ਰੋਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ 'ਤੇ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਮਿਸਟਰ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੱਥ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਪਾਯ ਅਪਣਾਉਣਗੇ।

10. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਸਨ:

a. MCOCA ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

i. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਬਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ii. ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ;NONE NONE

iii. ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ./ਸੀ.ਐਮ.ਐਮ. ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਛੇੜਛਾੜ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਕਿ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇNONE NONE

iv. NONEਸੀ.ਐਮ.ਐਮ./ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।NONE NONE

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਯਕੀਨੀਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

b. ਧਾਰਾ 25 ਇੱਕ ਨਾਨ-ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਅਸਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਿਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;

c. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18, ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ “ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ

ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮਾਨਯ ਹਨ, ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ 18728 ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

i. ਬੰਬੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ "ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ... ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ..."। ਇਸ ਲਈ, ਦ ਵਾਧੂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀ। SP ਸੁਭਾਵਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੇ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਵਧੀਕ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸ.ਪੀ SPs ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ

ii. ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. "ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ"। ਮੈਨੂਅਲ ਮਾਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਦੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ.ਜ਼ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ;

iii. ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਉਪਰਲਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ।

iv. ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਵਰਦੀ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਵਰਦੀ ਉੱਤੇ ਲੱਗੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

v. ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਡਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 2006 ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਮਾਡਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 2006 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਰੇਕ ਸਸ਼ਸਤਰ ਪੁਲਿਸ ਬਟਾਲੀਅਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਚਕਾਰ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਕਮ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟਾਂ ਵਿਚ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ।

d. ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਬਲਕਿ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ.ਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਿਸਲਣ ਵਾਲੀ ਢਲਾਣ ਉੱਤੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ;

e. ਸਾਂਗਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ, ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

f. ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਥਰਾ ਸਿੱਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਵਿਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ।

g. ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਨਸ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਤਪੀੜਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ, ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਣੁਚਿਤ ਜਾਂਚ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਸਮੇਂ

ਸਾਵਧਾਨੀ ਬਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਆਮ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਇਕ ਮੰਤਰੀਯ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 21(4) ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਸਖਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ;

h. ਸੈਕਸ਼ਨ 23(2) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਅਸਤਿਤਵ ਹੋਣਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਖਾਮੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪੀੜਿਤ ਹੈ।

i. ਜੂਆ ਖੇਡਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੂਆ ਖੇਡਣਾ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਅਧਿਕਤਮ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ (ਜੋ ਕਿ 3 ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ)। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਆਮ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

j. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰੂਲਜ਼ 1999 ਦੇ ਨਿਯਮ 3(4) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

k. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੈਂਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 23(1)(ਬੀ) ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾਵਾਂ 14(10) ਅਤੇ 23(2) ਵਾਧੂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਲਟ, ਧਾਰਾ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨਾ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਦੀ।

11. ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਅਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸ਼ਰਦ ਕੋਰਾਨੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਵਲਾ, ਜਯੇਸ਼ ਸਾਵਲਾ, ਸੁਰੇਸ਼ ਸਾਵੰਤ ਅਤੇ ਮੇਘਰਾਜ ਕੰਭਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ:

a. ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ;

b. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਗੈਂਗ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ;

c. ਸਾਰੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਦੇ, ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ।

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਰੇਸ਼ ਸਾਵੰਤ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

12. ਐਨ.ਏ.ਐਸ. ਨਾਡਕਰਨੀ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਰਲ ਸਾਵਲਾ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਗੁੰਮ ਹੈ। ਪ੍ਰਦੀਪ ਰਾਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਰਾਟ ਕੋਰਾਨੇ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਥਿਤ ਜੂਆ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 5 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ 3 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਦਾਵੇ ਯਾਨੀ ਜਿਸ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾ ਤਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 23(1)(ਏ)

ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁਵੱਕਿਲ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14. ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਰਾਜਾ ਠਾਕਰੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ: a. ਧਾਰਾ 18 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੈਂਕ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਵੱਖਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

b. ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਦਾ ਰੈਂਕ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:

i. ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ, ਐਸ.ਪੀ, ਪੁਲਿਸ ਉਪ ਕਮਿਸ਼ਨਰ,10$_{SUPERSCRIPT}$ ਅਤੇ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਉੱਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ ਜਾਂ ਐਸ.ਪੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ ਜਾਂ ਐਸ.ਪੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸ੍ਰੀ ਨਿਖਿਲ ਪਿੰਗਲੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਮਾਧਾਨ ਪਵਾਰ 2018 ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀਜ਼ ਤੋਂ ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀਜ਼ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਐਸ.ਪੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਯਾਚੀ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਖਾਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋਣ ਉੱਤੇ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ii. ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਲਈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ।

iii. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਉੱਪ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

iv. ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਅਹੁਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ 25 ਅਗਸਤ 1975 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 309 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਤਰੱਕੀ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਏ.ਸੀ.ਪੀ, ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ ਜਾਂ ਐਸ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।

c. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਅਤੇ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

d. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ “ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ” ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ। ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਰਗੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂਚ ਲਈ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਰਾਜਾਰਾਮਪੁਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਆਈ.ਜੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

e. ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(b) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਰਖੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਸਿਰਫ ਟਰਾਇਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਭਿਯੋਜਨ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

f. ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ 1, 2, 3 ਅਤੇ 5 "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ" ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ

ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੇ ਉਪ-ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਵਿੱਚ 'ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ' ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਤਰਦਾਇਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਮਾਤਕਾ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਵੈਧਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਡੀ. ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

i. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 1999 ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ

15. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 1999, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਦੇ ਲੰਬੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਜਾਂ ਗੈਂਗ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ"। ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਉਹ ਕਾਰਣ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ:

ਪਹਿਲਾਂ, ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਹੈ;

ਦੂਜਾ, ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਤੀਜੇ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਨ ਜੋ ਕਿ ਠੇਕਾ ਕਤਲ, ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ, ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਵਪਾਰ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ, ਫਿਰੌਤੀ ਲਈ ਅਗਵਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਨ ਸ਼ੁੱਧੀਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

ਚੌਥੇ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਨ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਧਨ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ;

ਪੰਜਵੇਂ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਆਮ ਕਾਰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਨਸ਼ਾਟੈਰਰਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਢਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਧਦਾ ਹੈ;

ਛੇਵੇਂ, ਪੈਨਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ; ਅਤੇ

ਸੱਤਵੇਂ, ਖਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ "ਸਖਤ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ" ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਾਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਸੈਪਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮੇਤ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਪਰਿਭਾਸਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ (ਧਾਰਾ 2(1)(ਈ));NONE

ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ (ਧਾਰਾ 2(1)(ਐਫ)); ਅਤੇNONE

ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ (ਧਾਰਾ 2(1)(ਡੀ))।NONE

17. NONE13 ਧਾਰਾ 2(1)(ਡੀ) – “ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜੋ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਹੈ, ਇੱਕਲੇ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਿਸ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਲਿਆ ਹੈ ;

18. ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਇਸਦੇ ਤੱਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਦੋ ਹੋਰ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ। ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਏ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹਨ:

a ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਫਿਲਹਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਬਲ;

ਬੀ. ਗਤੀਵਿਧੀ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰੀਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ;

c. ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ;

d. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪੂਰਵ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ; ਅਤੇ

ਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਜੁਰਮ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

19. “ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸਾ ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ:

a ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ;

ਬੀ. ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਜਾਂ ਗੈਂਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਅਤੇ

c. ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ।

20. ਧਾਰਾ 2(1)(d) "ਜਾਰੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 2(1)(e) "ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦੋਵੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ "ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ"। ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੋਈ, ਧਾਰਾ 2(1)(f) "ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ" ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

21. ਧਾਰਾ 3 ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।14SUPERSCRIPTਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਹ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿਆਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਉਹ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (5) ਉਹ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਧਾਰਾ 4 ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ

ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਣਗਿਣਤ ਦੌਲਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 3 – (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ,— (i) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ; (ii) ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। (2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿਆਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। (3) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। (4) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ। (5) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜੁਰਮਾਨਾ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ।

ii. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ "ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ

22. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿਗ਼ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਧਾਰਾ 1815SUPERSCRIPT ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ16SUPERSCRIPT ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

23. ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ "ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - (1) ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਕੈਸੇਟਾਂ, ਟੇਪਾਂ ਜਾਂ ਸਾਊਂਡ ਟ੍ਰੈਕਾਂ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਮਕੈਨਿਕਲ ਉਪਕਰਣਾਂ ਉੱਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੋਵੇਗਾ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (2) ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ। (3) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਏਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਜਿਹੇ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਨੀਚੇ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਪੱਤਰ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ। (4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਤੁਰੰਤ ਚੀਫ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਜੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਨੂੰ ਖਾਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਭੇਜੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। (5) ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚੀਫ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਭੇਜਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇਵਜਹ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਾ ਅਸਲ ਬਿਆਨ, ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਮਕੈਨਿਕਲ ਉਪਕਰਣ ਉੱਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। (6) ਚੀਫ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਚੀਫ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਜਿਹੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੈਡ

24. ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਨ ਓਬਸਟੈਂਟੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਾਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਦੋਂ ਬਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਲਈ ਅਧਾਰਿਤ ਤਰਕ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 25 ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸਮਝ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਜਬਰ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

25. ਇਸ ਲਈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਬਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

26. ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਦੇ ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਹਿਲੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੋਡੈਲਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਲਈ, ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ "ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ"। ਸੈਕਸ਼ਨ 18 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਹਨ:

a. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਉਪਕਰਣ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1));

b. ਕਬੂਲਨਾਮਾ (ਨਾ ਸਿਰਫ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ) ਪਰ ਇੱਕ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੈ ਸਿਰਫ ਜਦੋਂ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ (ਉਪ ਸੈਕਸ਼ਨ (1) ਦੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ)।

c. "ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਮਾਹੌਲ" ਵਿੱਚ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ, ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (2));

d. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਫਰਜ਼, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਿ:

i. ਉਸ ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ;NONE NONE

ii. ਜੇ ਉਹ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (3));NONE NONE

e. ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (3));

f. ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ

ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (3));

g. ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਗਾਊ ਕਰਨਾ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸੰਜ੍ਞਾਨ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (4));

h. ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਭੇਜਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਮੂਲ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਣਉਚਿਤ ਦੇਰੀ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ (ਉਪ-ਧਾਰਾ (5)); ਅਤੇ

i. ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਅਤੇਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੈਂਕ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਅੱਗੇ। (ਉਪ ਧਾਰਾ (6))।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਲਣ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰਤੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

27. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ "ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਹੋਵੇ" ਸ਼ਬਦ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਮ ਸਿਦਾਂਤ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28. ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ "ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਹੋਵੇ" ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਧਾਰਾ 18 ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਅਸਵੀਕਾਰਯ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟਰ ਨੇ, ਇਸ ਤਰਕ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਤਰਕ ਨੋਟ ਕੀਤਾ) "ਉਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ"। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।17SUPERSCRIPT

29. ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25 ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਤਰਕ ਦੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਬੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1951, ਬੰਬਈ ਪੁਲਿਸ (ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਸੋਧ) ਐਕਟ 1959 ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦਾ ਪੈਰਾ 25 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ:

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੁਕਾਈ ਗਈ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 19 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ: “19] ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਅਸਵੀਕਾਰਯ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਿੱਖਿਆ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪੀ.ਪੀ. ਨੇ ਬੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ, 1959 ਦੇ ਕਲੋਜ਼ 2 ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇੰਟਰ-ਅਲੀਆ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ

ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ।"

25. ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ:

(1) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਬਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਲ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਸਮੇਤ ਹਥਿਆਰ, ਡ੍ਰਿਲ, ਕਸਰਤ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਜਾਂਚ, ਅਭਿਯੋਗ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵੇਰਵੇ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈ;

(2)ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟਸ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਹੋਣ।

30. ਪੈਰਾ 25 ਦੇ ਉਪ-ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਜੋ ਬਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਆਈ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਉਪ ਪੈਰਾ 2 ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀ. "ਉਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ" ਐਸ.ਪੀ. ਉਸ ਖੇਤਰ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ "ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਹੋਣ"।

31. ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਸਮੇਂ, ਮਿਸਟਰ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ:

a. ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ;

b. ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ, ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀ. ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ

c. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਕਬੂਲੀਆਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਧੂ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਸਮਝੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਖਾਸ ਐਕਟ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. "ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੌਂਪਣੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ "ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ" ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 25 ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।[18]

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਇਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਕ [ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ] ਦੁਆਰਾ ਕਸਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ, ਫੰਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

33. ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ MCOCA ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਵਧੀਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਤਹਿਤ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਐੱਸ.ਪੀ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਭਰਿਆ. ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਠਾਕਰੇ, ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਇਸ ਲਈ ਸਹੀ ਹੈ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇ ਪੈਰਾ 25(2) ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ. ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂਅਲ। ਇੱਕ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਜੋ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਰਾਜ) ਉਸ ਧਿਰ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ। ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ 1951 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 19 ਸੈਕਸ਼ਨ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

"8. [ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ] ਵਧੀਕ, ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਰੇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ [ਇੱਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ] ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧੀਕ, ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਸਬ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ

18 MCOCA ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅਸੰਗਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ। 19 “ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ” ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਕਰਤੱਵ a ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ [ਸੁਪਰਡੈਂਟ] ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ;

4 [ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਸੈਕ. 33 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ]

ਗੁਜਰਾਤ ਸੋਧ: ਬੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ, 1951 ਦੇ ਸੈਕ. 8 ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ, "ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ "ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਸੈਕ. 33 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ, ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ" ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

[8-ਏ.] 2 (ਪੁਲਿਸ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਅਤੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ, ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਮੋਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਸਟਮ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਊਟੀ ਲਈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਲਈ- 3 [(i) ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਿਸ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਦੇ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਇਸਨੂੰ "ਪੁਲਿਸ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ]। ਅ) ਪੁਲਿਸ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਸਿਸਟਮ ਲਈ; ਬ) ਪੁਲਿਸ ਮੋਟਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਿਸਟਮ ਲਈ; ਜਾਂ ਸੀ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

4 [ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ] ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਨਿਭਾਏਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ 5 [ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ]। [ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਵੀ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਨੂੰ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣ:] ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ 6 [ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।]"

34. ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ., ਸਹਾਇਕ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਲੱਗੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਜਾਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਐਸ.ਪੀ. ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

a. ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ; ਅਤੇ

b. ਐਡ. ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਨਿਭਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਜਾਂ ਖਾਸ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

35. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਐਸ.ਪੀ. ਉੱਤੇ ਅਰੋਪਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਗੁਆਚ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 25 ਵਿੱਚ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂਅਲ (ਪੈਰਾ 25(2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ (ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2)) ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18(1) ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ "ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਣਾਇਆ।

36. ਮਿਸਟਰ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ 1 ਸਤੰਬਰ 1977 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਭਾਉਰਾਵ ਮੁਲਿਕ,20$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਸੋਲਾਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਜੂਆ ਐਕਟ ਦੀਆਂ

ਧਾਰਾਵਾਂ 4 ਅਤੇ 5 ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਸੋਲਾਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘਰ ਨੂੰ ਮਕਤਾ ਬੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਮ ਜੂਆ ਘਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਘਰ 'ਤੇ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਛਾਪਾ ਮਾਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 24 ਨਵੰਬਰ 1971 ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ., ਸੋਲਾਪੁਰ ਨੂੰ ਸੋਲਾਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ। ਜੂਆ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਰ, ਕਮਰੇ, ਜਾਂ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਜੂਆ ਘਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

37. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੂਆ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਰੰਟ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਨਿਭਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਜੂਆ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਜੂਆ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਖੋਜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ।

20 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 835 ਦੇ 1974

38. ਇਸ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,21 SUPERSCRIPT ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ ਆਤੰਕਵਾਦੀ ਅਤੇ ਵਿਘਨਕਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ 1987 ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ22 SUPERSCRIPT ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“254. ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜੋ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਆਂਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਮਾਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਣਤਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸਵੈਚਛਿਕ ਬਿਆਨ ਹੀ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਨੇ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ (ਸਿਕ) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਇਜਾਦ ਕੀਤਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਰੋਨੀਕਲੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, ‘ਕੀ ਮੈਂ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੁਣਾਂਗਾ?’, ਤਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਨੇ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ‘ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਡੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸਬੂਤ ਹੀ ਸੁਣਨੇ ਹਨ’।”

39. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਨੋਟਿੰਗ ਕਿ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ "ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰੀ” ਜਿਸਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ

ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੱਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਬਿਆਨ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੋ ਕਿ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਐਸ.ਪੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰਜੇ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਦਾਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।23

21 (1994) 3 SCC 569

22 “ਟਾਡਾ”

23 ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 263 ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

“(1) ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਉਸੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(2) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 15(1) ਅਧੀਨ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ, ਚੀਫ਼ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 15(5) ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾ ਅਸਲ ਬਿਆਨ, ਬਿਨਾਂ ਮਕੈਨੀਕਲ ਡਿਵਾਈਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ;

(3) ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਨਿਆਯਿਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਬਿਆਨ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੈਂਕ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ;”

40. ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ,24 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਾਡਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

“10. ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 15 ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚੋਲਣ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲਾ [(1994) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 569 : 1994 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 899] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 15 ਦੀ ਵਿਧੀਕਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬੂਲਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

41. ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਮਲ ਅਹਮਦ25$_{SUPERSCRIPT}$ ਨੇ ਇੱਕ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 25 ਅਤੇ 6 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਪਵਾਦ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ "ਇਸ ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀਮਿਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ" ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੇਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,26$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਾਡਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 15 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਸਕੇ। ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,27$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ

(4) ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ

ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਰੈਂਕ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ 1987 ਦੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1988 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 17 ਅਤੇ ਅਨੈਤਿਕ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1956 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 13, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੈਂਕ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਐਕਟਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪੂਰਵ-ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਜਾਂ ਪੂਰਵ-ਪਰੀਖਿਆ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੇ ਖੁਦ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੀ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਬਲਕਿ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਲਈ ਦੇਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ;

(6) ਜੇਕਰ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।"

(2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 601

(2013) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 17

(2013) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1

(2002) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 73

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.4) ਨੇ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਐਸ.ਪੀ. (ਪੀ.ਡਬਲਿਊ.3) ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸੀ ਲੜੀ,. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੀ 18-20 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਉਭਰਿਆ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿੱਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਐੱਸ ਐਡਲ. ਜਿਸ ਐਸ.ਪੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"19. ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਦੁਆਰਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਾਇਰਾਰਕੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੀਡਬਲਿਊ 3 ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ, ਐਸ.ਪੀ. ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਰਾਜ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਜੋ ਪੀਡਬਲਿਊ 4 — ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪੀਡਬਲਿਊ 4 ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਿਊ 3 ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੀਡਬਲਿਊ 3 ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ।"

42. ਇਸ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਖੋਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵੀਕਾਰੋਕਤੀ 'ਤੇ

ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਹਾਇਰਾਰਕੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਯਮ, ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੇ।

43. ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ “ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ” ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰਯ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ “ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ” ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14(10) ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ “ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ” ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਾਰ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਇੰਟਰਸੈਪਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23 ਤਿੰਨ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ “ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ” ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, “ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਲੇ” ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਪਹਿਲਾਂ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਦੂਜਾ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ ਤੀਜਾ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ 'ਤੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(ਏ) ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹੋਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(ਬੀ) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 23(2) ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹੋਵੇ।

44. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹਾਈਰਾਰਕੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੈਂਕਾਂ ਦੀ ਸਜਗ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1) ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ "ਐਡੀਸ਼ਨਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(a) ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 23(1)(b) ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ "ਡਿਪਟੀ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ "ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ "ਜਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵਿੱਚ "ਐਡੀਸ਼ਨਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 18(1) ਵਿੱਚ "ਐਡੀਸ਼ਨਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਐਸ.ਪੀ. ਹੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰੇ।

45. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਕੇ MCOCA, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ 'ਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਧਾਰਾ 18(1), MCOCA ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਹਿਲਾਂ, "ਰੈਂਕ" ਸਮੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਕਰਨ "ਰੈਂਕ" ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇੱਕ ਅਹੁਦਾ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ. ਪੀ ਰਾਮਨਾਥ ਅਈਅਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ (1997 ਐਡੀਸ਼ਨ), ਸਮੀਕਰਨ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਯਮ:

“ਰੈਂਕ-ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ। 'ਰੈਂਕ' ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲੁਘਤ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਗਠਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਕ੍ਰਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੜ੍ਹੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਰਸਮੀ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰਪਸੰਦੀਦਾ ਇਲਾਜ। ਐਸ.ਸੀ. ਐਡਵੋਕੇਟਸ ਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ, ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1994 ਐਸ.ਸੀ. 268, 445।

46. ਬਲੈਕ ਦੀ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ (ਪੰਜਵੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ "ਰੈਂਕ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ:

“ਰੈਂਕ, ਨ. ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ। ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਦਾ ਦਰਜਾ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੜਾ। ਫੌਜ ਅਤੇ ਨੈਸੈਨਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਜਗ੍ਹਾ। ਰੈਂਕ ਅਕਸਰ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਹ ਇੱਕ ਸਨਮਾਨ, ਗਰਿਮਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਜਾਂ ਉਪਾਧੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਲੱਖਣਤਾ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵੇਤਨ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੌਜ ਦੇ ਸਟਾਫ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਵੁੱਡ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਐਸ., 15 ਸੀਟੀ.ਕਲ. 151, 159।”

47. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਐਡਵੋਕੇਟਸ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ,28 SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨੌ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਰੈਂਕ" ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ:

“494. … ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦ “ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ” ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜਾਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਹਾਲਤ ਭਾਵ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਾਲਤ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਬਦ “ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ” ਸ਼ਬਦਾਂ “ਰੈਂਕ” ਅਤੇ “ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ” ਨਾਲ ਅਟੂਟ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਸੰਕਲਪਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਨਸਲ, ਬਲਾਕ ਅਤੇ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਹਨ।”

48. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 18 ਵਿੱਚ "ਓਹਦਾ" ਜਾਂ "ਪੋਸਟ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਸ਼ਬਦ "ਰੈਂਕ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਰੈਂਕ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ਰੈਂਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18(1) ਅਧੀਨ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਲਟ, ਜੇ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੀ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਇਹ ਸਵਾਲ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਤਹੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28 (1993) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 441

49. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਸ਼ਬਦ "ਇੱਕ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸ" ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ "ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 2ਏ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ"। ਧਾਰਾ 3(1) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 3(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ (ਕੈਡਰ) ਨਿਯਮ 1954 ਬਣਾਏ ਹਨ। ਨਿਯਮ 2(ਏ) ਸ਼ਬਦ 'ਕੈਡਰ ਅਧਿਕਾਰੀ' ਨੂੰ "ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ" ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 2(ਬੀ) 'ਕੈਡਰ ਪੋਸਟ' ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਾਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿ



1. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਹੁਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ – ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ – ਵਿਰੋਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਿਊਰੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ- ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨਿਗਮ, ਮੁੰਬਈ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ – ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ– ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ – ਰਾਜ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਪੁਣੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ – ਰਾਜ ਖੁਫੀਆ ਵਿਭਾਗ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ – ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ,

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ

ਐਡਲ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਈਸਟੈ., ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ।

ਐਡਲ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਟੇਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ।

ਐਡਲ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਡਮਿਨ., ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ।

ਐਡਲ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਂਟੀ ਕਰਪਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ।

ਐਡਲ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ।

ਐਡਲ. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ।

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਥਾਣੇ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਨਾਸਿਕ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਨਾਗਪੁਰ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਅਮਰਾਵਤੀ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਨਾਂਦੇੜ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਪੁਣੇ ਖੇਤਰ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਕ੍ਰਾਈਮ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਐਮ.ਐਸ., ਪੁਣੇ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਟੇਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਪੁਣੇ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਈਸਟੈ., ਮੁੰਬਈ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਂਟੀ ਕਰਪਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਐਮ.ਐਸ., ਪੁਣੇ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਕ੍ਰਾਈਮ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਐਮ.ਐਸ., ਪੁਣੇ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਕ੍ਰਾਈਮ), ਬ੍ਰਿਹਨ, ਮੁੰਬਈ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਰਡਰ), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਥਾਣੇ ਸਿਟੀ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਾਗਪੁਰ ਸਿਟੀ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ- ਸਟੇਟ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ- ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ- ਐਂਟੀ ਟੈਰਰਿਸਟ ਸਕੁਆਡ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ- ਰੇਲਵੇ, ਮੁੰਬਈ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ- ਨਾਸਿਕ ਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ - ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਸਿਟੀ

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਅਕਾਦਮੀ, ਨਾਸਿਕ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਦੱਖਣੀ ਖੇਤਰ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਅਪਰਾਧ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਸਸ਼ਸਤਰ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ(I), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ/ਉਪ ਨਿਰੀਖਕ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ – ਵਿਰੋਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਿਊਰੋ, ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਅਪਰਾਧ, ਠਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਅਪਰਾਧ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਅਪਰਾਧ, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਖੇਤਰ, ਠਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਜ਼ੋਨ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਦੱਖਣੀ ਜ਼ੋਨ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਪੂਰਬੀ ਜ਼ੋਨ, ਠਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਪੱਛਮੀ ਜ਼ੋਨ, ਠਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਖੇਤਰ-1, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ

ਐਡਲ. ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਵਿਰੋਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਿਊਰੋ, ਮੁੰਬਈ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ – ਸੋਲਾਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ

ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਸ਼ਹਿਰ

ਉਪ ਨਿਰੀਖਕ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ – (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ

ਉਪ ਨਿਰੀਖਕ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ – ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ

ਉਪ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਅਕਾਦਮੀ, ਨਾਸਿਕ

ਉਪ ਨਿਰੀਖਕ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ – ਰਾਜ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ

ਉਪ ਨਿਰੀਖਕ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) , ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ.

ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਂਟੀ ਟੈਰਰਿਸਟ ਸਕੁਆਡ, ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਫੋਰਸ-ਆਈ, ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜ਼ੋਨ I-X, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਂਟੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਸੈੱਲ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜ਼ੋਨ I ਤੋਂ IV, ਥਾਣੇ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜ਼ੋਨ I ਤੋਂ III, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਪੈਸ਼ਲ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜ਼ੋਨ I ਤੋਂ III, ਨਾਗਪੁਰ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਪੈਸ਼ਲ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਨਾਗਪੁਰ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਰੇਲਵੇਜ਼, ਵੈਸਟਰਨ ਰੇਲਵੇ, ਮੁੰਬਈ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਰੇਲਵੇਜ਼, ਪੁਣੇ & ਨਾਗਪੁਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਰਾਇਗੜ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਥਾਣੇ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਰਤਨਾਗਿਰੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਿੰਧੁਦੁਰਗ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਨਾਸਿਕ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਅਹਿਮਦਨਗਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜਲਗਾਂਵ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਧੁਲੇ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਕੋਲਹਾਪੁਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਪੁਣੇ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਤਾਰਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਾਂਗਲੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸੋਲਾਪੁਰ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜਲਨਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਬੀਦ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਉਸਮਾਨਾਬਾਦ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਨਾਂਦੇੜ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਲਾਤੂਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਪਰਭਣੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਨਾਗਪੁਰ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਭੰਡਾਰਾ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਚੰਦਰਪੁਰ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਗੜ੍ਚਿਰੋਲੀ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ –, ਗੜ੍ਚਿਰੋਲੀ (ਦੱਖਣ)

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਵਰਧਾ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਅਮਰਾਵਤੀ ਰੂਰਲ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਅਕੋਲਾ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਯਵਤਮਾਲ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਬੁਲਧਾਣਾ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਨੰਦੁਰਬਾਰ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਹਿੰਗੋਲੀ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਵਾਸਿਮ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਗੋਂਡੀਆ

ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਸਟੇਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਗਰੁੱਪ, I, II ਪੁਣੇ, IV ਨਾਗਪੁਰ, VII ਮੁੰਬਈ & XI ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ-I), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਸਪੈਸ਼ਲ ਬ੍ਰਾਂਚ-I, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ (ਐਚਕਿਊ), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ., (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ, ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਕ੍ਰਾਈਮ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ-I, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਲ.ਏ.-I, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਬਅਰਬਨ ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਜ਼ੋਨ-I, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਚਕਿਊ, ਨਾਸਿਕ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਚਕਿਊ, ਸੋਲਾਪੁਰ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਐਚਕਿਊ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਸਿਟੀ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਕ੍ਰਾਈਮ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ (ਕ੍ਰਾਈਮ), ਨਾਗਪੁਰ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਸਟੇਟ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਵਿਭਾਗ, ਪੁਣੇ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ – ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਐਚਕਿਊ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਸਿਟੀ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਐਂਟੀ ਕਰਪਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ, ਨਾਗਪੁਰ

ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ – ਕ੍ਰਾਈਮ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ – ਪੁਲਿਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ, ਨਾਗਪੁਰ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ – ਪੁਲਿਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ, ਖੰਡਾਲਾ 50. ਸ਼ਡਿਊਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਡਰ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ;NONE

ਅਤਿਰਿਕਤ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ;NONE

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ;NONE

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ;NONE

ਸੰਯੁਕਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ;NONE

ਅਤਿਰਿਕਤ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ;NONE

ਉਪ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ;NONE

ਪੁਲਿਸ ਅਧੀਕਸ਼ਕ;NONE

ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਰਾਜ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਬਲ; ਅਤੇNONE

ਉਪ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ।NONE

51. 16 ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਨੂੰ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. (ਕੈਡਰ) ਨਿਯਮ 1954 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ (ਕੈਡਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤੀ) ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਨਿਯਮਾਵਲੀ 2018 ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲ ਨੂੰ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਊਟੀ ਪੋਸਟਾਂ 172

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ-ਵਿਰੋਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਿਊਰੋ 1

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਨਿਗਮ, ਮੁੰਬਈ 1

ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀ. ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਪੁਣੇ 1

ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰਾਜ ਗੁਪਤਚਰ ਵਿਭਾਗ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਐਡੀ. ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ-ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਖਾਸ ਯੂਨਿਟਾਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ-ਐਟੀਐਸ, ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ, ਸਟੇਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਐਮ.ਐਸ. ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਰੋਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਿਊਰੋ, ਐਮ.ਐਸ ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ, ਐਡਮਿਨ, ਐਮ.ਐਸ ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ, ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਸਮਨਵਯ, ਐਮ.ਐਸ, ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਪੁਲਿਸ, ਹਾਈਵੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਐਮ.ਐਸ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ 1

ਐਡੀ. ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ ਐਂਟੀ-ਟੈਰਰਿਸਟ ਸਕੁਆਡ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਕੋਂਕਣ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਨਾਸਿਕ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਕੋਲਹਾਪੁਰ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਨਾਗਪੁਰ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਨਾਂਦੇੜ ਰੇਂਜ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਪੂਰਬ (ਰੇਂਜ) ਅਪਰਾਧ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ, ਐਮ.ਐਸ, ਪੁਣੇ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕਥਾਮ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, ਪੱਛਮ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ, (ਰੇਲ), ਐਮ.ਐਸ., ਅਪਰਾਧ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ, ਐਮ.ਐਸ, ਪੁਣੇ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, (ਕ੍ਰਾਈਮ), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼), ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਰਾਜ ਗੁਪਤਚਰ ਵਿਭਾਗ, ਐਮ.ਐਸ. ਮੁੰਬਈ 1

ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਰੇਲਵੇ, ਮੁੰਬਈ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਾਸਿਕ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ -ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ 1

ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਅਕਾਦਮੀ, ਨਾਸਿਕ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ, ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ
ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਅਪਰਾਧ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ,
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਪੁਣੇ
ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ
ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ (ਕਾਨੂੰਨ), ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ
ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ), ਐਮ.ਐਸ., ਮੁੰਬਈ
ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਬੰਵ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦੱਖਣੀ ਖੇਤਰ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸਸ਼ਸਤਰ ਪੁਲਿਸ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ.ਪੀ., ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ., ਐਮ.ਐਸ. ਪੁਣੇ

ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਵੀ ਖੇਤਰ, ਨਾਗਪੁਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਦੱਖਣੀ ਖੇਤਰ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਿਰੋਧੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਿਊਰੋ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸੋਲਾਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ
ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਸ਼ਹਿਰ
ਸੰਯੁਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਅਕਾਦਮੀ, ਨਾਸਿਕ
ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਸਟੇਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ
ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਐਂਟੀ ਟੈਰਰਿਸਟ ਸਕੁਆਡ, ਪੁਣੇ
ਡਿ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਮੁੰਬਈ
ਡਿ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਗੜਚਿਰੌਲੀ ਰੇਂਜ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ
ਅਤਿਰਿਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ
ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਖਾ, ਅਪਰਾਧ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, ਪੁਣੇ.

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਜ਼ੋਨ I-X, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਐਂਟੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕਸ ਸੈੱਲ, ਭਿਵੰ ਮੁੰਬਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਜ਼ੋਨ I ਤੋਂ IV, ਥਾਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਜ਼ੋਨ I ਤੋਂ III, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਜ਼ੋਨ I ਤੋਂ III, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ, ਨਾਗਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਵੈਸਟਰਨ ਰੇਲਵੇਜ਼, ਮੁੰਬਈ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਰੇਲਵੇਜ਼, ਪੁਣੇ ਅਤੇ ਨਾਗਪੁਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਰਾਇਗੜ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਥਾਣੇ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਰਤਨਗਿਰੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸਿੰਧੁਦੁਰਗ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਾਸਿਕ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਜਲਗਾਂਵ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਧੁਲੇ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਕੋਲਹਾਪੁਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੁਣੇ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸਤਾਰਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸਾਂਗਲੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸੋਲਾਪੁਰ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਜਲਨਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਬੀਦ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਉਸਮਾਨਾਬਾਦ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਾਂਦੇੜ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਲਾਤੂਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪਰਭਨੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨਾਗਪੁਰ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਭੰਡਾਰਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਚੰਦਰਪੁਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਗੜਚਿਰੌਲੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਰਧਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅਮਰਾਵਤੀ ਰੂਰਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਅਕੋਲਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਯਵਤਮਾਲ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਬੁਲਧਾਨਾ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਨੰਦੁਰਬਾਰ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਵਾਸਿਮ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਗੋਂਡੀਆ

ਕਮਾਂਡੈਂਟ, ਸਟੇਟ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ, ਗਰੁੱਪ II, ਪੁਣੇ IV, ਨਾਗਪੁਰ, VIII ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ XI ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ [ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ]-I, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਬ੍ਰਾਂਚ-I, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਡਿਟੈਕਸ਼ਨ-I, ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਐਲ.ਏ.-I, ਬ੍ਰਿਹਨ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ-ਜ਼ੋਨ-I, ਨਵੀ ਮੁੰਬਈ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਐਚ.ਕਿਊ ਨਵੀ ਸਿਟੀ

ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਕ੍ਰਾਈਮ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਨਾਗਪੁਰ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਟ੍ਰੈਫਿਕ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਐਚ.ਕਿਊ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਸਿਟੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ [ਡਾ. ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]



ਕੁੱਲ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਊਟੀ ਪੋਸਟਾਂ

ਕੁੱਲ ਡੀਪੂਟੇਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ 1 ਦੇ 40% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ

ਰਾਜ ਦੀ ਡੀਪੂਟੇਸ਼ਨ ਰਿਜ਼ਰਵ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ 1 ਦੇ 25% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ

ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਰਿਜ਼ਰਵ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ 1 ਦੇ 5.5% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ

ਛੁੱਟੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ 1 ਦੇ 16.5% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ

ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ (ਭਰਤੀ) ਨਿਯਮ, 1954 ਦੇ ਨਿਯਮ 9 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੋਸਟ ਉਪਰੋਕਤ ਆਈਟਮ 1, 2, 3 & 4 ਦੇ 31.33% ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ

ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਭਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੋਸਟ (ਆਈਟਮ 1+2+3+4+5+6+7)

ਕੁੱਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤਾਕਤ

[ਐਫ. ਨੰ. 11054/2/2017-ਏ.ਆਈ.ਐਸ.-II (ਏ.ਆਈ.)] ਜੋਤਸਨਾ ਗੁਪਤਾ, ਅਧੀਨ ਸਕੱਤਰ.

ਨੋਟ (1): ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੈਡਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤਾਕਤ 302 ਸੀ।

ਨੋਟ (2): ਮੁੱਖ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਪਤਰ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਆਰ.ਓ. ਨੰ. 3350 ਦੀ ਮਿਤੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ 1955 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕੈਡਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ ਜੀ.ਐਸ.ਆਰ. ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਮਿਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਨ:

52. ਅਸੀਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ 1951 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ (ਕੈਡਰ) ਨਿਯਮ 1954 ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਐਕਟ 1951 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕੈਡਰ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 309 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ 25 ਅਗਸਤ 1975 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫਰੇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਭਰਤੀ ਲਈ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਅਧੀਕਸ਼ਕ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਗੈਰ-ਕੈਡਰ) ਭਰਤੀ ਨਿਯਮ 1976 ਕਹਾਂਦੇ ਹਨ।29 ਨਿਯਮ 2 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“2. ਜੇਕਰ ਅਸਾਮੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ (ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਹੈ।”

53. ਇਹ ਨਿਯਮ 9 ਜੂਨ 1987 ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਗਏ ਸਨ। 1976 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2 ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 309 ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਦੀ ਕੈਡਰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਐੱਸ.ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀਜ਼ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

54. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਊਂਟਰ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਚ ਵਿੱਚ 15 ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

a ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਦਾ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਨੂੰ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਸ਼ਿਜਾਵੀ ਕਾਂਬਲੇ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੰ. 17), ਐਡੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਸ.ਪੀ., ਸਤਾਰਾ;

b. ਮਿਸਟਰ ਮੁਸ਼ਫਿਕ ਨਿਬਿਖਾਨ ਪਠਾਨ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 20) ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019, ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ., ਸਤਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

c. ਮਿਸਟਰ ਸਾਹਿਲ ਨਿਯਾਜ ਮੁਜਾਵਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰ. 15) ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਬਿਆਨ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019, ਐਡਲ. ਐਸ.ਪੀ., ਸਤਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

d. 14 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਅਜੈ ਬਲਾਸੋ ਕੰਬਲੇ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 13) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਸਾਂਗਲੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

e. 9 ਮਈ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ਾਕਿਰ ਅਬਦੁਲ ਮਿਜ਼ਾਕਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 31) (ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਸਾਂਗਲੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

f. 13 ਮਈ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਮਦਨਲਾਲ ਅਗਰਵਾਲ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 30) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਬਾਰਾਮਤੀ, ਡਿਸਟ. ਪੁਣੇ (ਰੂਰਲ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

g. 13 ਮਈ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਅੰਕੁਸ਼ ਮਾਰੁਤੀ ਵਾਗਰੇ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 32) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਬਾਰਾਮਤੀ ਡਿਸਟ. ਪੁਣੇ (ਰੂਰਲ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

h. 6 ਜੂਨ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਜੈਵੰਤ ਸਾਵੰਤ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 34) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ

ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਸਾਂਗਲੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

i. 16 ਜੂਨ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਗੁਣਵੰਤਰਾਵ ਮਾਨਿਯਾਰ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 37) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਬਾਰਾਮਤੀ, ਡਿਸਟ. ਪੁਣੇ (ਰੂਰਲ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

j. 18 ਜੂਨ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਜਯੇਸ਼ ਸੇਵੰਤੀਲਾਲ ਸ਼ਾਹ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 36) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਬਾਰਾਮਤੀ ਡਿਸਟ. ਪੁਣੇ (ਰੂਰਲ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

k. 24 ਜੂਨ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਵਿਰਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਵਲਾ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 38) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਬਾਰਾਮਤੀ ਡਿਸਟ. ਪੁਣੇ (ਰੂਰਲ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

l. 27 ਜੂਨ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਜਿਤੇਂਦਰ @ ਜੀਤੂ ਕਾਂਤੀਲਾਲ ਗੋਸਲਾਇਆ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 39) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ., ਸਤਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

m. 25 ਜੁਲਾਈ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਜਯੇਸ਼ ਹਿਰਜੀ ਸਾਵਲਾ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 40) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਪੁਣੇ (ਰੂਰਲ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ;

n. 12 ਅਗਸਤ 2019 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀਕਾਰੋਕਤੀ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਂਦਰ @ ਰਾਜੂ ਧਰਮਸੇ ਦਾਵੇ (@ ਟੋਪੀ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 41) ਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਸਤਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ

o. 23 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਮਿਸਟਰ ਮਨੀਸ਼ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਗਰਵਾਲ (ਦੋਸ਼ੀ ਨੰਬਰ 42) ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਬਾਰਾਮਤੀ ਪੁਣੇ (ਗ੍ਰਾਮੀਣ) ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

55. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੌਦਾਂ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਦਰਵਾਂ (ਉਪਰ '1' ਵਿੱਚ) ਐਸ.ਪੀ., ਸਤਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ "ਰੈਂਕਾਂ" ਅਤੇ "ਅਹੁਦੇ" ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਰੈਂਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਨਾਲ ਧਾਰਾ 8(3) ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀਜ਼ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਉਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਧਾਰਾ 8 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 3 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਸ.ਪੀ., ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਉਪ-ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 8(3) ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਜਾਂ ਉਪ-ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੌਂਪ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਰੈਂਕ ਉਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੌਂਪ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ।

56. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 18(1) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੁਅਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 25(2) ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ।

57. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦਿਆਂ/ਪੋਸਟਾਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਰੈਂਕ ਦਾ ਗ੍ਰੇਡ ਪੇ ਰੁਪਏ 6,600/- ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ., ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ., ਕਮਾਂਡੈਂਟਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੇ ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਰੈਂਕ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ:

a. ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ/ਉਸ ਨੂੰ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

b. ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਤਾਂ ਉਹ/ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਜਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

c. ਅਪਰਾਧ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ (ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ.) ਜਾਂ ਐਂਟੀ-ਟੈਰਰਿਸਟ ਸਕ੍ਵਾਡ (ਏ.ਟੀ.ਐਸ.), ਤਾਂ ਉਹ/ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਜਾਂ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ/

ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

58. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਜਾਂ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

1975 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਦੇ ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ। ਇੱਕ ਏ.ਸੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਸਬ-ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ 'ਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. (ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਜਾਂ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਰਾਜ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਵਿੱਚ। ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ., ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲੀ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

59. ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਠਾਕਰੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ
ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ 2015-2016 ਲਈ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਕਿ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 11 (ਵਿਵੇਕ ਗੋਪਾਲ ਪਾਟਿਲ) ਜੋ ਇੱਕ ਸਬ
ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਰਾਜ ਖੁਫ਼ੀਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਠਾਕਰੇ ਨੇ 2
ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 86 (ਸਮਾਧਾਨ
ਪਵਾਰ) ਅਤੇ 87 (ਸੰਦੀਪ ਜਾਧਵ) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ ਜੋ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸਨ
ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ.ਜ਼ ਦੇ ਅਸਾਮੀ 'ਤੇ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਬਾਦਲੇ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਡ.
ਐਸ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ”।

60. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੋਂ ਮੁੰਬਈ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾ, ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

61. ਸ੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਿੱਤਰਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਸੈੱਟ ਆਊਟ ਸੰਰਚਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੰਕਸ਼ਨਜ਼, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕੈਡਰ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹਨ (ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਵਿੱਚ) ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ.ਜ਼ ਵੱਲੋਂ (ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵਿੱਚ)। ਉਪਰੋਕਤ ਸੰ

62. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ30$_{SUPERSCRIPT}$ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 311 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ "ਰੈਂਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

“13. ... ਲੇਖ 311(2) ਵਿੱਚ "ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ" ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ "ਬਰਖਾਸਤਗੀ" ਅਤੇ "ਹਟਾਉਣ" ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਲਈ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਅਸਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਗ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਰਗ ਜਾਂ ਗ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਅਹੁਦੇ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "ਰੈਂਕ" ਸ਼ਬਦ, "ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਉ" ਵਿੱਚ, ਲੇਖ 311(2) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਾਇਰਾਰਕੀ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਜਾਂ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀ ਉਸੇ ਵਰਗ ਜਾਂ ਗ੍ਰੇਡ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

63. ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਰੈਂਕ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ., ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ., ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ.ਪੀ. ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਸਭ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਦੇ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰੈਂਕ ਬਾਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗੇ ਨਿਸ਼ਾਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਿਟੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

64. ਮਿਸਟਰ ਅਮਿਤ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਮਾਡਲ ਪੁਲਿਸ ਕੋਡ 2006 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਡਲ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18(1) ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਿਧਾਨਿਕ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

65. ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਬਨਾਮ ਸੂਰਿਆ ਸੰਕਰਮ ਕਰ੍ਰੀ31$_{SUPERSCRIPT}$ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਰਿਆ ਸੰਕਰਮ ਕਰ੍ਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ 1988 ਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।32$_{SUPERSCRIPT}$ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੀ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਿਨਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 13(1)(ਈ) ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਧਿਕ□ਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕ□ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ।

66. ਸੂਰਿਆ ਸੰਕਰਮ ਕਰ੍ਰੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੈਂਕ ਅਤੇ ਓਹਦੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਂ ਉਹ ਸਥਿਤੀਆਂ ਖੋਜਣ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਧਿਕ□ਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਕੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਖੁਦ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਪੀ. (ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਰੈਂਕ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ।

67. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਹੀ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ33 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰੈਂਕ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ 1989.34 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ।ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ (ਅਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਨਿਯਮ 1995 ਦੀ ਧਾਰਾ 7(1)35SUPERSCRIPT ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ "ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਹੈ। ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ ਨਿਯਮ 7(1) ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬੱਬੂ ਰਾਠੇਰ36SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਵੈਧ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਦਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਚੁੰਨੀ ਲਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ ਬੱਬੂ ਰਾਠੇਰ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੈਂਕ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

68. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, 37 ਐਸ.ਪੀ.(ਡੀ) ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਐਸ.ਪੀ ਐਕਟ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 7(1) ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਜਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਐਸਪੀ (ਡੀ) ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਐਸਪੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਐਸਪੀ (ਡੀ) ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਨਿਯਮ ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. SC/ST ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ MCOCA ਵਿੱਚ। SC/ST ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 7(1) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

“ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।” ਸਰਕਾਰ/ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ/ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅਨੁਭਵ, ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਹੀ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇਤੀ ਸੰਭਵ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।”

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

ਕੋਡ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਬੂਲਨਾਮਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਕੈਸੇਟਾਂ, ਟੇਪਾਂ ਜਾਂ ਸਾਊਂਡ ਟ੍ਰੈਕਾਂ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਮਕੈਨਿਕਲ ਉਪਕਰਣਾਂ 'ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਚਿੱਤਰ ਮੁੜ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ :

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਸਹ-ਦੋਸ਼ੀ, ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

69. ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 7(1) ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੇਵਲ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਜਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਨਿਯਮ 7(1) ਪੁਲਿਸ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ ਜਾਂ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਦਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਲਟ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 18(1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਸ.ਪੀ. ਨਾਲ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ "ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ" ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਨਿਯਮ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਦਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਰੈਂਕ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇੱਕ ਐਡ. ਐਸ.ਪੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਦੇ ਇੱਕੋ ਰੈਂਕ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

iii. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ

70. ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰਕ (ਜੋ ਕਿ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਖੰਡ 'ਤੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ) ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। a. ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ

71. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲਲਿਤਾ ਸੋਮਦੱਤਾ ਨਾਗਪਾਲ38 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਹਿ ਸਕਣ ਕਿ 10 ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਨ ਦੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਵਿਕ□ਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ। ਇਹ ਛੱਡਣਾ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ MCOCA ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਇਕੋ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚਿੰਤਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੇਲਸ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ MCOCA ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸੇਲਸ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ MCOCA ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚਣਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ MCOCA ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

72. ਧਾਰਾ 23(1)(a) MCOCA ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਕਸਰ, ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਕੋਲ ਸੀਮਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣਾ। ਹਰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਪਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੈਂਕੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 23(1)(a) MCOCA ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਣ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

73. ਵਿਨੋਦ ਜੀ ਅਸਰਾਨੀ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,39 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ MCOCA ਅਤੇ CrPC ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀਆਂ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ:

"9. ... ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਾਏ ਗਏ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਖਤ-ਤੇ-ਤੇਜ਼ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤਾਂ FIR ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। MOCA ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 23(1)(a) ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ MCOCA ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ

10. ਜੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖਿਲਾਫ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਪਰਯਾਪਤ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ।"

74. ਕਵਿਤਾ ਲੰਕੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ,40$_{SUPERSCRIPT}$ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਰਨਾਟਕ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜ਼ਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 2000 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜੁਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ:

"27. ਇਸ ਲਈ, 2000 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(a) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ/ਸਮੱਗਰੀ ਕੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜੁਰਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ।" ਕਰਨਾਟਕ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਐਕਟ 2000 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(a) ਪਾਰੀ ਮਟੇਰੀਆ ਹੈ ਧਾਰਾ 23(1)(a) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨਾਲ। ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 23(1)(a) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗੌਣ ਹੈ।

75. ਕਵਿਤਾ ਲੰਕੇਸ਼ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

“27. … ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਤਾਂ 2000 ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ।”

b. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਕੁਝ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੂਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ।

76. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੂਆ ਨੂੰ ਅਧਿਕਤਮ 2 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ (ਜੋ ਕਿ 3 ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

a. ਧਾਰਾ 3(1) ਅਰਥਾਤ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ।

b. ਧਾਰਾ 3(2) ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਜਾਂ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ, ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ, ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ, ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(1)(a) ਵਿੱਚ “ਮਦਦ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।

c. ਧਾਰਾ 3(4) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(1)(f) ਵਿੱਚ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 2(1)(e) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਗੈਨਾਈਜਡ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਨਾਹੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੈ।

d. ਧਾਰਾ 3(5) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਫੰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ, ਇਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਇਕ ਸੰਜਾਇਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 3(5) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਨਾਲ ਦੰਡਨੀਯ ਹਨ।

77. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜੂਆ ਖੇਡਣ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਆਰੋਪ ਧਾਰਾ 3(2) ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕਦਾ, ਸਰਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜੂਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ, ਇਹ ਉਹ ਰਸਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਢਾਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੀ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਗੇ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲਲਿਤ ਸੋਮਦੱਤਾ ਨਾਗਪਾਲ

(ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰ-ਜਬਰਦਸਤੀ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2(1)(ਈ) ਨਾਲ ਇਕੱਠੀ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ "ਹੋਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜ਼ੋਰ-ਜਬਰਦਸਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਨਾਲ।

c. ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਇਹ ਸੈਟਲਡ ਲਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਕਹਿਣਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

78. ਗੋਵਿੰਦ ਸਖਾਰਾਮ ਉਭੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,41ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨਾ ਦੇਸਾਈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਜੱਜ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਨ) ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"37. … ਧਾਰਾ 2(1)(ਡੀ) ਜੋ ਕਿ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ … ਇਹ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਧਾਰਾ 3(4) ਵਿੱਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਰ ਜੋ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਯੂਨਤਮ ਜੁਰਮਾਨਾ ਰੁ. ਲੱਖ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਅਧੀਨ ਚਾਰਜ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਲਾਭ ਜਾਂ ਸਰਦਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ, ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਇਕੱਲੇ ਜਾਂ ਮਿਲ ਕੇ। ਚਾਰਜ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਖਿਲਾਫ ਐਮ.ਸੀ.ਓ.ਸੀ.ਏ. ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਜਾਂ ਲਿੰਕ। 'ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ' ਨਾਲ ਲਿੰਕ 'ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ' ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਧਾਰਨਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਲਿੰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

79. ਹੋਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕਲੈਤੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ, ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟਾਂ ਧਾਰਾ 2(1)(ਡੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ।

80. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ। ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ: (i) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੂੰ ਜਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ (ii) ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੀ ਸਬੂਤ ਮੂਲਤਾ ਨੂੰ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡੈਂਟ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਸਮਗਰੀ ਜਾਂ ਸਵੈਚਛਿਕ ਸੁਭਾਵ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

81. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਆਂ), ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਅੰਕਿਤ ਜੁਵਾਨ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਆਰਸ਼ ਚੌਧਰੀ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate